

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA
OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, listopad 2006.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06.) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (NN, br. 41/01. - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI NJEGOVIM DONOŠENJEM

1) Pitanje nabave i financiranja udžbenika za osnovnu i srednju školu u Republici Hrvatskoj do sada nije bilo sustavno riješeno. Budući da udžbenici nisu jeftini, nabava udžbenika predstavlja veliki financijski teret za roditelje učenika, osobito one roditelje koji imaju više djece školske dobi.

U isto vrijeme, neki gradovi i općine u Republici Hrvatskoj refundirali su troškove nabave udžbenika socijalno ugroženim obiteljima dok su drugi financirali nabavu udžbenika za sve učenike koji žive na njihovu području, ovisno o financijskim mogućnostima gradova ili općina ili o prosudbi gradskih čelnika. Time je stvorena neravnopravna situacija za učenike jer je financiranje nabave udžbenika vezano uz mjesto stanovanja.

Budući da Vlada Republike Hrvatske ima obvezu osigurati ravnopravan status svim učenicima u Republici Hrvatskoj, bilo je potrebno pokrenuti promjene u tome području. U sklopu prijedloga Nacionalne populacijske politike koja je usvojena 24. studenog 2006. na 23. sjednici Hrvatskog sabora, kao jedna od mjera kojima se nastoji poboljšati demografska situacija u Hrvatskoj, je i uvođenje besplatnih udžbenika za sve učenike u osnovnoj školi te u prvom razredu srednje škole. (U tijeku je procedura izmjena i dopuna Zakona o srednjem školstvu kojima će se srednje obrazovanje propisati kao obvezatno za sve učenike.)

2) U sklopu pokrenutih promjena obrazovnog sustava jedan od najvažnijih čimbenika je osuvremenjivanje i usklađivanje Nastavnog plana i programa. To je proces u kojemu je sudjelovalo više stotina stručnjaka.

Novi Nastavni plan i program za osnovnu školu (NN, br. 102/06.) djelomično se razlikuje od dosadašnjeg plana i programa. Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06) definira obvezatnu usklađenost udžbenika s nastavnim planom i programom (članak 2. i 7.) te propisuje povlačenje udžbenika ako nije usklađen s planom i programom (članak 17.). U tome se smislu pojavila potreba za usklađenjem velikog broja udžbenika u kratkome roku (postojećim zakonom o udžbenicima rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika je 1. prosinca). Predloženim produljenjem roka za mjesec dana (odnosno dva mjeseca) želi se omogućiti autorima i nakladnicima više vremena za usklađenje udžbenika.

Pitanja koja se Zakonom o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu rješavaju

Sustavno se rješava pitanje nabave i financiranja svih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju na način da će se osigurati sredstva za udžbenike na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Rješava se također pitanje roka za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika s obzirom na količinu promjena koje je potrebno učiniti u udžbenicima u kratkome roku. Time će se osigurati više vremena za uređivanje udžbenika što bi trebalo pridonijeti njihovoj kvaliteti.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona o dopunama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu

Ovim dopunama zakona omogućit će se trajno osiguravanje besplatnih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju.

Također će se omogućiti usklađivanje što većeg broja udžbenika za osnovnu školu s novim Nastavnim planom i programom za osnovnu školu (NN, br, 102/06.) koji je objavljen 15. rujna 2006. godine, produljenjem roka za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika do 31. prosinca 2006. odnosno do 31. siječnja 2007. godine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za besplatne udžbenike u obvezatnom obrazovanju u iznosu od 240.000.000,00 kuna predviđena su u prijedlogu Državnog proračuna za 2007. godinu na stavci Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

IV. RAZLOZI DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno odredbama članaka 159. i 161. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN, br. 62/02.) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku budući da je novi Nastavni plan i program za osnovnu školu (NN, br. 102/06) objavljen 15. rujna 2006. godine. Sukladno Zakonu o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, br. 36/06., članak 2.) udžbenici moraju biti usklađeni s nastavnim planom i programom i Udžbeničkim standardom. Zbog kratkoće rokova i potrebe usklađivanja što većeg broja udžbenika s novim nastavnim planom i programom potrebno je produljiti rokove podnošenja zahtjeva za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. umjesto zakonom predviđenog roka (1. prosinca) do 31. prosinca 2006. za 3. i 4. te 7. i 8. razred osnovne škole, a do 31. siječnja 2007. godine za 1. i 5. razred osnovne škole. Zahtjevi za odobrenje udžbenika za 2. i 6. razred podnose se do 1. prosinca sukladno zakonu.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

Članak 1.

U Zakonu o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj 36/06.) u članku 1. stavku 1. iza riječi „školu“ dodaju se riječi „i financiranje udžbenika namijenjenih obvezatnom obrazovanju“.

Članak 2.

Iza članka 4. dodaje se novi članak 4.a koji glasi:

„Članak 4.a

(1) Udžbenici namijenjeni obvezatnom obrazovanju financiraju se iz sredstava državnog proračuna.

(2) Pravila o distribuciji, korištenju i čuvanju besplatnih udžbenika donijet će ministarstvo nadležno za obrazovanje.“

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 3.

Iznimno od roka propisanog člankom 6. stavkom 4. Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj 36/06.), zahtjev za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. za 3., 4., 7. i 8. razred osnovne škole podnosi se do 31. prosinca 2006. godine, a za 1. i 5. razred do 31. siječnja 2007. godine.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. dopunjuje se članak 1. stavak 1. Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu na način da se dopunjuje predmet normiranja navedenog zakona.

Člankom 2. dodaje se nova odredba kojom se propisuje osiguranje sredstava u državnom proračunu, za udžbenike namijenjene obvezatnom obrazovanju te ovlast ministarstva da utvrdi način distribucije, korištenja i čuvanja udžbenika.

Člankom 3. propisuje se produljenje rokova za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika za školsku godinu 2007./2008. kako bi se što više udžbenika za osnovnu školu moglo uskladiti s novim Nastavnim planom i programom za osnovnu školu.

Prema postojećem Zakonu, rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika je 1. prosinca za iduću školsku godinu. U skladu s prijašnjim dogovorima s nakladnicima, usklađivanje udžbenika s HNOS-om trebalo se provesti postupno, tijekom 4 godine. Međutim, donošenjem novog Nastavnog plana i programa za osnovnu školu u rujnu ove godine, kao i planiranjem podjele besplatnih udžbenika za sve učenike u obvezatnom obrazovanju od iduće školske godine, nametnula se potreba žurnijeg usklađivanja udžbenika. Kako je zbog velikog broja naslova nakladnicima to nemoguće provesti do 1. prosinca, a u cilju osiguravanja što više kvalitetnih udžbenika koji bi bili u višegodišnjoj uporabi (uzimajući u obzir činjenicu da će se od iduće godine financirati sredstvima državnog proračuna), potrebno je prolongirati rokove za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika. Sukladno tome predložen je rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje udžbenika: za 3. i 4. te 7. i 8. razred – do 31. prosinca, za 1. i 5. razred – 31. siječnja. Rok za 2. i 6. razred ostaje nepromijenjen sukladno postojećem Zakonu.

Člankom 4. predviđeno je stupanje na snagu ovog zakona danom objave u Narodnim novinama.